

17. 10. 2022

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K otázce nákladů spojených s výkonem vazby a jejich náhradě odsouzeným

V souvislosti s vedením trestního řízení vzniká pochopitelně celá řada nákladů. Podle ust. § 151 zákona č. [141/1961](#) Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní řád“), nese náklady nutné k provedení trestního řízení včetně vykonávacího řízení stát. Nicméně platí, že stát má nárok na nahrazení některých nákladů, mezi které se řadí právě i náklady spojené s výkonem vazby. V souladu s ust. § 152 trestního řádu je tyto náklady povinen nahradit obžalovaný, který byl pravomocně uznán vinným.

Mezi náklady spojené s výkonem vazby se řadí zejména náklady na stravování, ústavní oděv obviněných či náklady na tzv. eskortu obviněných v jejich trestní věci.[\[1\]](#)

Od 1. 4. 2001 do současnosti se výše náhrady nákladů výkonu vazby řídí ust. § 10 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. [10/2000](#) Sb., o srážkách z odměny osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody zaměstnány, o výkonu rozhodnutí srážkami z odměny těchto osob a chovanců zvláštních výchovných zařízení a o úhradě dalších nákladů (dále jen „**vyhláška MS**“), které stanoví, že: „*Denní sazba nákladů výkonu vazby činí **45 Kč za každý započatý kalendářní den příslušného kalendářního měsíce.***“

Pro srovnání je na místě uvést i výše denních sazeb nákladů výkonu vazby za předcházející období:[\[2\]](#)

- od 1. 11. 1991 do 30. 6. 1997 činí denní sazba 30 Kč za každý započatý kalendářní den, a to maximálně za dobu 60 kalendářních dnů; úhrada nákladů výkonu vazby se nepožaduje po mladistvém či osobě starší 60 let;[\[3\]](#)
- od 1. 7. 1997 do 31. 12. 1999 činí denní sazba **80 Kč** za každý započatý kalendářní den, s výjimkou důchodců, kteří hradí 50 % z výměry důchodu, maximálně však do částky 2 400 Kč měsíčně;[\[4\]](#)
- od 1. 1. 2000 do 31. 3. 2001 činí denní sazba **40 Kč** za každý započatý kalendářní den.[\[5\]](#)

Současná vyhláška MS již nerozlišuje mezi osobami ve výkonu vazby s ohledem na jejich věk a požaduje po nich stejnou výši náhrad bez rozdílu. Přesto zná vyhláška MS případy, ve kterých se náhrada nákladů výkonu vazby nepožaduje. Vyhláška MS zohledňuje situaci, kdy může být osobě ve výkonu vazby poskytována ústavní (nemocniční) péče. V takovém případě se podle ust. § 10 odst. 2 vyhlášky MS po této osobě, je-li pojištěncem podle zvláštního právního předpisu, nepožaduje náhrada nákladů výkonu vazby za dobu, kdy jí byla poskytována tato péče.

Mohou nastat situace, kdy bude rozhodnutí o vzetí obviněného do vazby podle ust. § 68 trestního řádu jako nezákonné zrušeno (např. na základě mimořádného opravného prostředku nebo nálezem Ústavního soudu). I kdyby byl obviněný pravomocně uznán vinným, nelze mu uložit povinnost nahradit státu náklady spojené s výkonem takové vazby, jelikož po zrušení rozhodnutí o vzetí do vazby neexistuje zákonný podklad pro uložení této povinnosti.[\[6\]](#)

Jak bylo řečeno výše, „povinnost nahradit státu náklady spojené s výkonem vazby vzniká teprve tím, že obžalovaný byl pravomocně uznán vinným (§ 152 odst. 1 písm. a) trestního řádu), nikoli dnem propuštění obviněného z vazby.“^[7] Z toho vyplývá, že promlčecí lhůta k promlčení pohledávky státu vůči odsouzenému na náhradu nákladů vazby nepočíná běžet dnem jeho propuštění z vazby, což je důležité při posuzování vznesené námitky promlčení.

V praxi se lze také setkat s případy, kdy byl obžalovaný zproštěn obžaloby z trestného činu, pro který byl vzat do vazby, nicméně byl pravomocně uznán vinným za jiný trestný čin, pro který bylo dle ust. § 160 odst. 5 trestního řádu dodatečně zahájeno trestní stíhání. I v takovém případě je obžalovaný povinen nahradit náklady spojené s výkonem vazby, jelikož se vychází z toho, že se jedná stále o jedno trestní řízení. V takovém případě by se mu tato vazba dle ust. § 92 trestního zákoníku započítala do uloženého trestu, a proto je obviněný povinen nahradit náklady spojené s výkonem i této vazby.^[8]

Rozhodování o náhradě nákladů výkonu vazby

Rozhodování o povinnosti hradit náklady výkonu vazby probíhá ve dvou krocích.

Prvním krokem je vydání usnesení soudu o povinnosti náhrady nákladů výkonu vazby podle ust. § 155 odst. 1 trestního řádu, které vydá předseda senátu soudu I. stupně po právní moci rozsudku. Z pohledu advokátní praxe lze také uvést, že výrok o povinnosti nahradit náklady vazby a výrok o zápočtu vazby do uloženého trestu podle ust. § 92 zákona č. [40/2009](#) Sb., trestního zákoníku, jsou často součástí jednoho usnesení soudu.^[9]

Druhým krokem je následné rozhodnutí ředitele příslušné věznice o samotné výši nákladů výkonu vazby, a to podle ust. § 11 odst. 1 vyhlášky MS. Exekučním titulem je tedy až rozhodnutí ředitele věznice.^[10]

K tomuto dvoufázovému postupu se v minulosti vyjádřil i Nejvyšší soud České republiky, který potvrdil, že rozhodování o výši nákladů výkonu vazby náleží do pravomoci ředitele věznice, nikoli do pravomoci soudu, a to i po propuštění odsouzeného.^[11]

Obrana proti rozhodnutím o náhradě nákladů výkonu vazby

Proti usnesení soudu podle ust. § 155 odst. 1 trestního řádu je přípustná stížnost, která má odkladný účinek.^[12]

Co se týče rozhodnutí ředitele věznice, může odsouzený do 3 dnů od doručení rozhodnutí podat stížnost řediteli věznice, který rozhodnutí vydal. V případě, že byla odsouzenému uložena povinnost k náhradě nákladů spojených s výkonem vazby až po propuštění z výkonu trestu nebo vazby, může podat stížnost do 5 dnů ode dne, kdy mu bylo toto rozhodnutí doručeno. Stížnost proti rozhodnutí ředitele věznice může směřovat jen proti vypočtené výši nákladů výkonu vazby a tato stížnost nemá odkladný účinek. O stížnosti rozhoduje do šedesáti dnů od jejího obdržení generální ředitel Vězeňské služby nebo jím pověřený zaměstnanec Vězeňské služby.^[13]

V minulosti vyvstala otázka, zda je rozhodnutí ředitele věznice, resp. rozhodnutí generálního ředitele Vězeňské služby nebo jím pověřeného zaměstnance Vězeňské služby, rozhodnutím, kterým se zakládá nebo závazně určuje povinnost a zda je tedy přípustný jeho přezkum ve smyslu ust. § 65 odst. 1 zákona č. [150/2002](#) Sb., soudního řádu správního. Nejvyšší správní soud České republiky v této souvislosti zopakoval, že rozhodování o nákladech výkonu vazby je dvoufázovým procesem, kdy rozhodnutí ředitele věznice o výši nákladů je podmíněno předchozím rozhodnutím soudu o povinnosti k náhradě nákladů. Podle názoru Nejvyššího správního soudu „samotná skutečnost, že správní orgán při svém rozhodování nemá prostor pro vlastní uvážení a rozhoduje o povinnosti

fyzické či právnické osoby v přesně vymezeném legislativním rámci, může mít vliv na rozsah soudního přezkumu jeho rozhodnutí, nemůže však takové rozhodnutí ze soudního přezkumu zcela vyloučit.“

Nejvyšší správní soud České republiky totiž upozornil na skutečnost, že „k porušení právního předpisu může dojít i při prostém matematickém propočtu, ať již početní chybou při propočtu dnů nebo při násobení, ale i při výkladu právního pojmu ústavní (nemocniční) péče“ v ust. § 10 vyhlášky MS. Rozhodnutí ředitele věznice o výši nákladů výkonu vazby, resp. navazující rozhodnutí generálního ředitele Vězeňské služby, je tak rozhodnutím, které podléhá přezkumu ve správním soudnictví. Na druhou stranu však může přezkum tohoto rozhodnutí směřovat pouze k přezkumu výše stanovené povinnosti, nikoli k přezkumu či zpochybnění její existence.[\[14\]](#)

Závěr

Cílem tohoto příspěvku bylo shrnutí základních informací vztahujících se k náhradě nákladů trestního řízení spojených s výkonem vazby. Článek obsahuje výčet typických nákladů, které vznikají při výkonu vazby a výši denní sazby za každý započatý kalendářní den výkonu vazby. Autorky dále upozornily na problematiku rozhodování o nákladech vazby, kde je potřeba brát v potaz, že toto rozhodování probíhá ve dvou krocích. Dvoufázový způsob rozhodování je z praktického hlediska podstatný při volbě obrany odsouzeného.

JUDr. Alena Tibitzlová, Ph.D.,
advokátka

Mgr. Michaela Hlavatá,
advokátní koncipientka

advokátní kancelář
tdpA

Trojan, Doleček a partneři, advokátní kancelář s.r.o.

Na strži 2102/61a

140 00 Praha 4

Tel.: +420 270 005 533
Fax: +420 270 005 537
e-mail: info@tdpa.cz

[1] ŠÁMAL, P. Trestní řád: komentář. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 1837.

[2] Náklady spojené s výkonem vazby. Věznice Ostrov. Dostupné >>> [zde](#) (citováno dne 2. 8. 2022).

[3] Ust. § 11 vyhlášky ministerstva spravedlnosti č. [426/1991](#) Sb., o srážkách z pracovní odměny osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody, a o výkonu rozhodnutí srážkami z pracovní odměny těchto osob a chovanců zvláštních výchovných zařízení.

[4] Ust. § 10 vyhlášky ministerstva spravedlnosti č. [154/1997](#) Sb., o srážkách z odměny osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody zařazené do zaměstnání, a o výkonu rozhodnutí srážkami z odměny těchto osob a chovanců zvláštních výchovných zařízení.

[5] Ust. § 10 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. [10/2000](#) Sb., o srážkách z odměny osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody zaměstnány, o výkonu rozhodnutí srážkami z odměny těchto osob a chovanců zvláštních výchovných zařízení a o úhradě dalších nákladů.

[6] ŠÁMAL, P. Trestní řád: komentář. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 1836.

[7] Srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu České socialistické republiky ze dne 30. 3. 1984, sp. zn. 1 To 8/84.

[8] Srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu České socialistické republiky ze dne 18. 10. 1983, sp. zn. 2 Tz 22/83.

[9] MOTYČKA, P. Náklady trestního řízení. Rigorózní práce. Právnická fakulta Masarykovy univerzity. 2015, s. 15.

[10] ŠABATOVÁ, A. Závěrečné stanovisko s návrhem opatření k nápravě ve věci běhu lhůt pro stanovení povinnosti hradit náklady výkonu vazby ze dne 25. 10. 2017, sp. zn.: 4811/2015/VOP/SP, č. j.: KVOP-27733/2017.

[11] Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 22. 9. 2011, sp. zn. 33 Cdo 1433/2010, a rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 2012, sp. zn. 33 Cdo 2508/2011.

[12] Ust. § 155 odst. 6 trestního řádu.

[13] Ust. § 11 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. [10/2000](#) Sb., o srážkách z odměny osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody zaměstnány, o výkonu rozhodnutí srážkami z odměny těchto osob a chovanců zvláštních výchovných zařízení a o úhradě dalších nákladů.

[14] Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 1. 2006, sp. zn. 8 Afs 145/2005-86.

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)